

Koncepce dalšího rozvoje a fungování ČT

Postavení České televize na tuzemském trhu odpovídá její tradici i reálným možnostem. Je nutné přitom poctivě konstatovat, že ČT si v konkurenci se soukromými televizemi nevede špatně. Navíc se v poslední době podařily některé kroky, které jí posunuly na přední příčky veřejnoprávní televizí v Evropě. Ocenění hodné je zejména zvládnutí digitalizace televizního vysílání a vznik nových kanálů ČT4 a ČT 24.

PROGRAMOVÁ SKLADBA

Rovněž programová skladba působí na první pohled vcelku vyváženě. Přesto si myslím, že je třeba přijít s některými změnami, které Českou televizi ještě více posunou k vyšší kvalitě. Někdy se mi totiž zdá, že se její manažeři nechávají až příliš snadno vést snahou zalíbit se politickým i jiným vlivům. Zákonitě pak i některé programy jako by byly určeny spíše politickým špičkám, než skutečné veřejnosti.

Osobně se domnívám, že programové nastavení České televize pro nejbližší budoucnost by mělo být rozkročeno na čtyřech nohách:

1. Zpravodajství
2. Vzdělávání
3. Kultura/zábava
4. Sport

Ad 1 – Zpravodajství

V současné době je zpravodajství věnováno na obrazovkách České televize poměrně dost prostoru. Souvisí to zejména s již zmíněným zpravodajským kanálem ČT 24, který neúnavně po celý den přichází s novinkami ze světa i z tuzemska. Rovněž na ČT 1 je zpravodajství věnováno slušné místo. Vlajkovou lodí jsou pak „Události“. Na první pohled vypadá vše v pořádku. Proč tedy přicházet se změnami?

Na zpravodajství České televize (ale i ostatních TV v zemi) mi vadí zejména tři věci:

- a) Malý počet zpráv z regionů
- b) Neumění většiny redaktorů zasadit zprávy z české kotliny do evropského, případně světového kontextu
- c) Přílišné sklouzávání do bulváru.

Co se týče a): Někdy se mi při sledování zpráv na ČT zdá, že se vše podstatné (a jediné) koná jen a jen v Praze. Samozřejmě, zprávy z vlády, parlamentu, Hradu si o to říkají – jsou opravdu důležité. Ostatně, něco podobného jsme v Mladé frontě i v deníku Práce, kde jsem působil, řešili již před lety. Jde ale o to, aby odpovědní vedoucí pracovníci našli odvahu a zařadili do zpráv i ty, které na první pohled nejsou státoporné, ale hovoří o obyčejných lidech a jejich

problémech v regionech. Tito pracovníci si totiž musejí uvědomit, že v Praze sice žije jeden milion lidí, ale že tento milion je jen jedna desetina z celkového počtu obyvatel země.

Typickým příkladem je reportáž ze zahájení provozu městského okruhu v Praze, kterého se zúčastnili političtí představitelé a souběžně absence zpravodajství ze zahájení podobné stavby na severu Moravy, která je ve skutečnosti pro fungování státu a jeho ekonomiku důležitější, než ta pražská.

V této souvislosti bych posílil roli regionálních televizních studií v Ostravě a v Brně, které by měly daleko více přispívat do celostátního vysílání. Ne zcela plně je využít také potenciál ostatních krajských televizních redakcí, které bych personálně i technicky daleko více posílil. Jako divák vidím i velkou nevyrovnanost kvality jednotlivých příspěvků z regionů – excelentní je mj. zpravodajství ze severu, jihu a východu Čech, málokdy vidím výraznou zprávu ze západu Čech či Vysočiny. Rozhodně bych také posílil i regionální vysílání, které by se mělo daleké více objevovat na obrazovkách.

Do politického zpravodajství patří i pořad: Otázky Václava Moravce. Jakkoliv si p. Moravce vážím a považuji ho za velkého profesionála, zdá se mi, že v poslední době tento pořad začíná stagnovat. Možná by mu prospěla vnitřní konkurence v České televizi. Umím si představit podobnou besedu o dění v jednotných regionech, kde by vystupovali starostové měst a obcí a spolu s nimi vládní úředníci, kteří by jim měli mj. vysvětlit, proč nepřidají dotace na ten či onen projekt. Myslím, že by tyto besedy mohly být docela zajímavé...

Co se týče b): Při sledování zpráv z České republiky často nabývám dojmu, že je u nás vše špatně: nefunguje vláda, parlament, s ekonomikou jsme na štíru a co se týče kultury a sportu jakbysmet. Ale ono to tak není! Prakticky všechny ostatní země v Evropě (a další desítky ve světě) mají podobné, ne-li horší problémy. Ale u nás se o nich v televizi nehovoří. Nehovoří, protože se o nich většinou ...neví.

Nedávno jsem jel autem po dálnici z Rozvadova do Mnichova. Byl začátek léta a cesta byla strašná. Strašná proto, protože každý zhruba desátý kilometr byla nějaká překážka – tu cestáři měnili svodidla, zde se opravoval most a tam se zase dával na vozovku nový povrch. Když jsem se vrátil z cesty domů, pustil jsem si Události na ČT 1. Dozvěděl jsem se mj. o „tankodromu“ na dálnici D1. Celá zpráva pak končila slovy: „D1 je svými věčnými uzávěrami dnes již proslavená po celé Evropě!“ Myslím, že veřejnost podobné zprávy nejen matou, ale přinášejí i již zmíněné pocity, že u nás je vše špatné. Situace je přitom zcela jiná: Dálnice se dají opravovat prakticky jen v létě (jindy to nejde kvůli mrazu, anebo v důsledku zvýšeného provozu). A tuto skutečnost využívají údržbáři dálnic všude ve světě. Zprávy, že se tak děje jen a jen u nás jsou i jednou z příčin věčné nespokojenosti české veřejnosti s děním v ČR. Zvláště, když většina obyvatel nemá jiné informace, než ty – z televize.

Na banálním případě dálnic chci ukázat, jak důležité je umění zasadit české realie do evropského a světového kontextu. Česká televize má své zpravodaje v některých zemích Evropy a světa. Také jejich práce je dle mého názoru nevyvážená.

Dovolím si ještě jednu poznámku: Zpravodajství ze zahraničí tematicky jako by se výlučně zabývalo jen politikou. Ta je sice důležitá, ale ne rozhodující. Myslím, že pro veřejnost by byly daleko zajímavější zprávy a reportáže o tom, jak žijí obyčejní lidé v jednotlivých zemích.

V souvislosti s nedávanými událostmi v Londýně se překvapená česká veřejnost (ale nejen ta, platilo to pro většinu evropských zemí) dozvěděla o činnosti pouličních gangů, které nechvalně připomínají známé gangy ve velkých amerických městech. Kde se vzaly, co chtějí, co dělá britská vláda pro to, aby tento problém pomohla odstranit? To je velké téma, které ve zpravodajství ČT ještě před pár týdny zcela chybělo.

Další příklad: V posledních měsících se u nás hovoří v souvislosti s reformou zdravotnictví o zavedení či zvýšení poplatků u lékaře a v nemocnicích. Jak je to v ostatních zemích Evropské unie? Ví veřejnost, že např. v Německu je poplatek třeba u zubaře mnohonásoben vyšší, než u nás? Že zdravotnictví prakticky nikde v EU není zcela zdarma? To jsou otázky, které by si měl dát každý ze zahraničních či ekonomických redaktorů a odpovědi na ně dávat do souvislosti s českými realitami. Chybí mi zkrátka reportáže a besedy s obyčejnými lidmi – s elektrikářem v Bruselu, vinařem v Rakousku, s řidičem autobusu v Německu. Chtěl bych se dozvědět, jak žijí, co si ze svého platu mohou dovolit a co za něj opravdu koupí, kolik času věnují práci, atd. To jsou dle mého názoru stěžejní informace, daleko zajímavější (a vlastně většinou i důležitější) než například ty z Bruselu. Paradoxně se tak na obrazovkách ČT dozvídáme daleko více o životě lidí v Číně, než třeba v Belgii. A to jen proto, že v Asii je mimořádně schopný zpravodaj.

Co se týče c): V poslední době (doufejme, že je to jen tzv. okurkovou sezonou) se stále více na obrazovce ČT objevují zprávy, patřící spíše privátním televizím a bulvárnímu tisku. Je nemyslitelné, aby Události začínaly vraždou, jak jsme toho byli nedávno svědky. Dle mého názoru zprávy typu: „Zhrzený milenec ubodal bývalou milenkou a jejího nového nápadníka“ na obrazovky celostátního vysílání buď nepatří vůbec, anebo kamsi na konec zpráv. Od toho jsou regionální vysílání, o potřebě jejichž zviditelnění jsem se již zmínil. Chápu, že je složité bojovat s konkurencí a že dobře „prodaná“ vražda ve zpravodajství diváky zaujme. Veřejnoprávní televize by však měla mít jiné priority.

Ad 2 - Vzdělávání

S výše uvedeným úzce souvisí i oblast vzdělávání. Pojmem „vzdělávání“ ovšem nemám na mysli pouze pořady typu „Učíme se francouzsky“, i když i ty mají na obrazovce své místo. Dle mého názoru se zcela dostatečně nevěnuje pozornost tzv. obyčejným věcem. Chybí mi větší prostor pro historické pořady z českých dějin (pamatujete na pořad O poklad Anežky české?), Evropy, světa; již dlouho jsem neviděl nic podstatného o bontonu v oblékání, stolování, zásadách slušného chování. Stejně tak mi chybí (anebo jsou zastoupeny jen okrajově) pořady o zákonitostech politiky a jejím fungování, pořady vysvětlující, jaký význam má parlament, jaký vláda, atd. Ano, i to, jak fungují demokratické pilíře společnosti by měla přinášet veřejnoprávní televize. Možná by pak občané nebyli tolik překvapováni děním na politické scéně.

Nechci říci, že je vše špatně a že Česká televize nic kloudného z tohoto oboru nevysílá. To rozhodně ne. Ale: Moje redakční práce mě často zavádí do nejrůznějších míst České republiky. A k mému překvapení se až teprve od místních lidí dozvídám, že v jejich obci je vodní elektrárna, která patří k nejstarším v Evropě, že zdejší větrný mlýn svojí velikostí hradě překoná většinu obdobných staveb v Evropě a že paní na konci obce vlastní největší soukromé muzeum betlémů ve střední Evropě. A já se ptám: Proč jsem se o většině těchto

zajímavostí nedozvěděl již dříve z obrazovky? Přitom patřím k pravidelným televizním divákům.

Zkrátka, i tady mi vychází, že se obecně málo připravují pořady o méně známých místech či zajímavostech spjatých s naší historií. Jsem přesvědčen, že by o podobné pořady byl zájem...

Ad 3 – Kultura/zábava

Velmi obdobně vidím situaci v oblasti kultury a jejím odrazu na obrazovkách ČT. Pravda, na první pohled je kultura vcelku dost, ale přesto mě napadá několik otázek:

Proč se hovoří o dění v kultuře v Událostech ČT jen velmi okrajově? Kultura byla dříve pravidelnou rubrikou večerních zpráv a nechápu důvod, pro to bylo zrušeno. Další otázkou je, proč se na obrazovkách veřejnoprávní televize objevují jen velmi sporadicky pořady o kulturních akcích v regionech.

Dám příklad: Není to tak dávno, co jsem byl v Čejkovicích na dožínkových slavnostech. Nevěřili byste, kolik set (!) lidí – a většinou mladých – se dokázalo obléct do krojů a zúčastnit se této akce. Předváděli se tam reprezentanti jednotlivých vesnic z blízkého i dalekého okolí, zpěvem a tancem se všichni bavili až do rána... Když člověk vidí mladé lidi, co se nestraní starých tradic a naopak se snaží je znovuobnovit, má hned lepší náladu. Vidí totiž, že to s tou českou/moravskou kulturou není tak špatné, jak by se na první pohled mohlo zdát. Tito mladí, místo toho, aby seděli v hospodě, jako mnoho jejich vrstevníků, ve svém volném čase a ze své peníze tvoří to nejcennější, co v oblasti kultury máme – totiž lidovou kulturu. Když jsem se zeptal pořadatelů, proč nepozvali televizní štáby, dozvěděl jsem se, že všechny velké televize byly pozvány, ale nikdo neměl zájem...

Veřejnoprávní televize se soustřeďuje na koncerty známých umělců, čas od času i na představení některých divadel (zde se někdy dostává místa i malým regionálním scénám). Je to správné, ale dle mého názoru to nestačí. I zde absentují některé vzdělávací pořady. A pokud se objeví, jsou takřka výlučně zahraniční provenience. Napadá mi také, kolik ochotnických spolků v této zemi máme a takřka nikdo o nich neví. Kolik pěveckých kroužků a sdružení u nás je! Opravdu se jim může dostat publicity až ve chvíli, když nějaký sbormistr okouzluje nezletilé členky sboru?

Do oblasti kultury patří i vlastní pořady České televize typu: 3x s M. Donutem či některé původní televizní filmy. Jsou vcelku dobré, ale naprosto nechápu, proč se na obrazovkách České televize neuvádějí dříve oblíbení Bakaláři či pořady obdobného druhu, kdy by byli jejich autory diváci? Je totiž známo, že život přináší často takové situace, které ani ti nejzkušenější autoři nevymyslí.

V této souvislosti si dovolím ještě jednu poznámku: Na obrazovkách ČT se v zábavných a uměleckých pořadech stále sází na osvědčené tváře. Privátní televize, zejména NOVA, je v tomto případě o krok dál: Nebojí se o svých seriálů angažovat celostátně neznámé umělce z regionálních divadel. A tyto neokoukané tváře pak přinášejí mnoho diváků nejen konkrétním televizím, ale zpětně i jejich mateřskému divadlu.

Ad 4 - Sport

Sport si díky nového programu ČT 4 v poslední době polepšil. Objevuje se na obrazovkách v hojném vysílacím počtu a představuje i méně známé sporty a menší turnaje – a to je správné. Rovněž přenosy z velkých akcí, jako jsou olympijské hry či mistrovství světa v mnoha sportech, kdy majitelé vysílacích práv mají smlouvy s veřejnoprávními televizemi, jsou zabezpečeny na úrovni.

Jisté rezervy vidím v pořadech, spojených se samotným sportovním přenosem. ČT přinese přímý přenos mistrovského utkání první fotbalové ligy a po jeho konci se na chvíli přepne do studia – a záhy je konec. Často jezdím služebně do Španělska a vidím, jaký ohňostroj nápadů předvádějí tamní televize v souvislosti s fotbalem: besedy s odborníky i laiky o právě skončeném utkání, medailonky jednotlivých aktérů, zapojení co největšího počtu diváků do diskuse, soutěže o hodnotné ceny. Samozřejmě, někdo může namítat, že Španělsko je fotbalová země. Ale podobné programy jsou k vidění i v Německu, Rakousku a dalších zemích, které mají (co se týče fotbalu) velmi blízko k naší realitě.

Podobně je to i s dalšími sporty. Chybí mi představení jak špičkových sportovců v neformálních pořadech, tak i reportáže a soutěže typu „Hledáme nového Jágra“. Myslím si, že v tomto bodě by mohla Česká televize daleko více působit na mládež a pomáhat popularizovat sportovní soutěže a to i v těch nejnižších úrovních. Docela si dokážu představit přímý přenos vesnického utkání – může to být jak zábavné, tak i zajímavé.

Celkově ale sport a jeho pojetí na obrazovkách ČT považuji za nejzdařilejší ze všech zde popisovaných programových rubrik.

EKONOMIKA PROVOZU

Samozřejmě, že vše výše uvedené si vyžaduje peníze. Peníze na provoz, výrobu pořadů, platy zaměstnanců, honoráře externistů. Situace bude o to horší, když na obrazovkách České televize nebude – až na malé výjimky – vysílána reklama. Dá se tedy očekávat, že ČT již nebude spoluprodukovat české filmy (což je škoda) a že nebude dost peněz ani na některé sponzorské aktivity. O to více se vedení ČT musí zamyslet, jak zabezpečit ekonomiku provozu bez větších problémů. Cesty jsou v podstatě jen dvě:

1. ušetřit ze stávajícího rozpočtu
2. vydělat peníze navíc.

Jiná cesta není.

Co se týče úspor, každý vedoucí pracovník řekne, že šetřit už nemůže, že vše, co se pro úsporu dalo udělat, již udělal. Zde je výhoda manažera, který přichází zvenku: Není spojen s tradicí a předsudky a na úspory se dokáže podívat bez sentimentu. Ve sportu platí: Když člověk při námaze popadá dech a říká, že už nemůže, ve skutečnosti má ještě 70 % energie! To je známé pravidlo, ověřené lékaři. To samé platí i pro finance! Tam, kde se „opravdu“ již nedá ušetřit, ve skutečnosti jsou ještě rezervy.

Co se týče získání většího počtu financí, závisí to samozřejmě na konkrétních možnostech a kapacitách ČT, s kterými nejsem plně seznámen. Obecně však platí: V České televizi je špičková technika a špičkoví odborníci. Nabízí se tedy využít jejich potenciál, zkušenosti i vybavení pro finančně zajímavé činnosti. Mám na mysli například využití ateliérů, rekvizit, techniky (včetně obsluhy) pro externí subjekty, pořádání výstav, placených seminářů, možná i specializovaných výukových programů. Tato činnost se jistě už v ČT děje, jde jen o to, nastavit jí jasná pravidla s cílem získat další finance.